

Комратский Государственный университет
Научно-исследовательский центр «Прогресс»
Международный конкурс студенческих научно-исследовательских работ
по экономике
март - июнь 2018

- Combaterea fenomenului de economie tenebră și evaziune fiscală.
- În termeni cantitativi, comparația scenariului optim cu scenariul de bază relevă o îmbunătățire a situației existente în prezent, cu un efect pe perioada recomandată de 7 ani de implementare detaliat mai jos:
- Cifra de afaceri în sectorul IT este de așteptat să aibă o evoluție ascendentă pe perioada analizată, creșterea absolută a acestui indicator în scenariul optim față de scenariul de bază fiind estimată să se situeze în intervalul 248 – 892 mil. MDL la nivelul anului 7 de implementare;
- Numărul de firme care operează în prezent pe piața din Republica Moldova este în prezent de 596 și este estimat să atingă un număr situat în intervalul 668 - 877 la nivelul anului 7 de implementare;
- Numărul de angajați în domeniul IT este în prezent de circa 8.330 angajați și este estimat să atingă un număr situat în intervalul 8.347 – 11.357 angajați la nivelul anului 7 de implementare;
- Creșterea cumulativă a impozitelor și taxelor colectate aferente sectorului IT, pe perioada celor 7 ani de implementare, așteptată să se situeze în intervalul 1- 18 mil. MDL.
- Rezultatele acestui proiect de lege se vor simți doar în intervalul de 5-7 ani de la implementarea primului parc IT.

Parcurile IT este una dintre cele mai eficiente activități în procesele de organizare a producției, a educației, de intermediere, de conlucrare a diferitor subiecți în cele mai diverse activități umane, inclusiv economice, de creștere a nivelului de cunoștințe a populației, de difuzare și recepționare a datelor, a informației. Parcurile IT pot contribui la utilizarea optimă a resurselor materiale, de muncă, la creșterea productivității activităților umane, pot stimula dezvoltarea socio-economică a Republicii Moldova.

Datorită implimentării acestui proiect de lege tot mai multe companii IT vor crea produse de calitate înaltă, ceea ce va permite exportul de produse cu valoare înaltă. Ca rezultat salariile angajatilor din domeniul IT se vor mări, impozitele către stat se vor mări. Parcurile IT o să permită ușurarea realizării raporturilor fiscale și confirmării documentare a tranzacțiilor.

BIBLIOGRAFIE

1. <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=365261&lang=1>
2. Aprobarea legii cu privire la parcurile IT, Buletin informativ juridic și fiscal PwC Moldova, 23 iunie 2016
3. <http://www.mtic.gov.md/ro/projects/parcuri-virtuale-industria-it>

TETELEA ZINAIDA, studenta facultatea inginerie
economică și business,
conducător științific **ȚURCAN IULIU, dr.**, conf.univ.
Universitatea Tehnică a Moldovei

ANALIZA BUGETULUI PUBLIC NAȚIONAL AL REPUBLICII MOLDOVA ÎN VEDEREA ASIGURĂRII DEZVOLTĂRII DURABILE

1. Organizarea bugetului public național.

Bugetul poate fi definit ca un fond centralizat de mijloace bănești pus la dispoziția statului ,în care se încasează veniturile și din care se efectuează cheltuieli din partea statului.

Bugetul public național al Republicii Moldova include bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, fondurile obligatorii de asigurări de sănătate ,bugetele locale.

Ministerul Finanțelor este responsabil pentru elaborarea bugetului, prin contribuția ministerelor de resort și a altor agenții. Acest exercițiu este gestionat, în mod obișnuit, de către Direcția Generală de Sinteză Bugetară a ministerului Finanțelor.

Următoarea figură reflectă Organizarea Bugetului public național al Republicii Moldova.

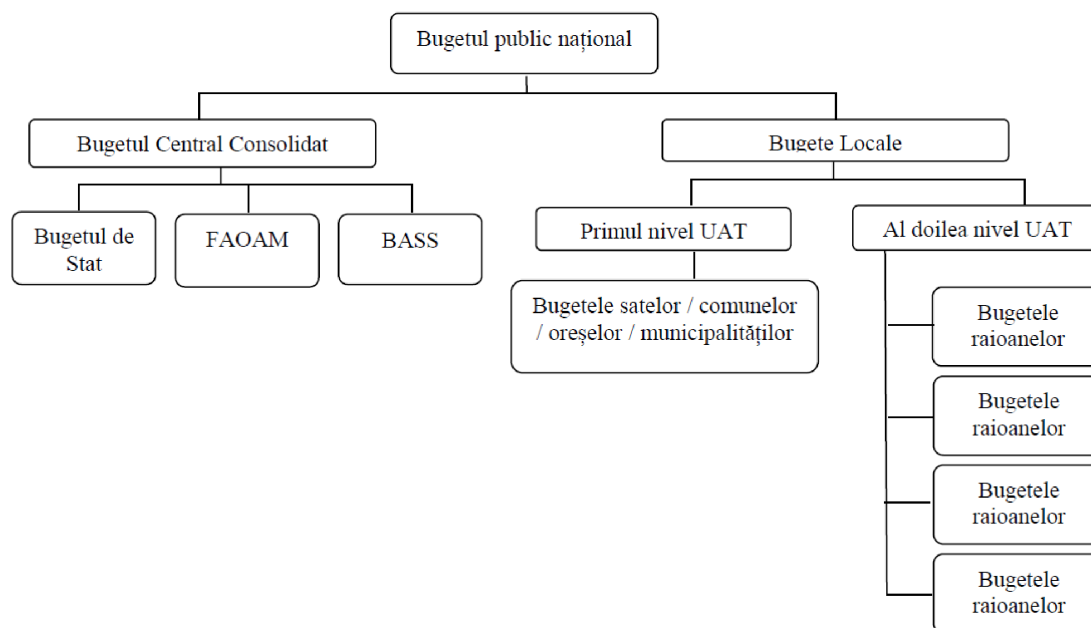

Figura 1. Organizarea Bugetului public național al Republicii Moldova

Sursa: www.mf.gov.md

Anual, în conformitate cu calendarul bugetar, Ministerul Finanțelor emite circulația cu privire la elaborarea și prezentarea propunerilor la proiectul Bugetului de Stat pe anul bugetar următor. Circulația bugetară se remite în adresa Autorităților Publice Centrale cu scopul de a le îndruma în procesul de elaborare a propunerilor la proiectul Bugetului de Stat.

Ca structură și conținut circulara anuală privind elaborarea proiectului Bugetului de Stat include [4]:

- Dispoziții generale, care oferă referințe la cadrul legal și normativ în ce privește procesul de elaborare a Bugetului de Stat, precum și termenele limită pentru prezentarea informației;
- Prognoza principalilor indicatori macroeconomici pe termen mediu (ex. rata inflației, rata de schimb a monedei naționale);
- Sumarul priorităților de politici pentru următorul an bugetar și pe termen mediu ;
- Limitele de resurse și cheltuieli de la Bugetul de Stat pe Autorități Publice Centrale;
- Particularități specifice de estimare a relațiilor interbugetare, în special privind transferurile de la bugetul de stat către BASS FAOAM, precum și privind transferurile cu destinație specială de la Bugetul de Stat către bugetele locale;
- Particularități specifice și cerințe adiționale cu privire la elaborarea și prezentarea propunerilor de buget .

2. Examinarea statistică a bugetului public național.

Bugetul public național precum orice tip de buget cuprinde un șir de venituri care îi formează și un șir de cheltuieli pentru care acesta este utilizat.

În următoarea figură este prezentată evoluția venitului și cheltuielilor bugetului public național al Republicii Moldova în perioada 2009-2015.

Комратский Государственный университет
Научно-исследовательский центр «Прогресс»
Международный конкурс студенческих научно-исследовательских работ
по экономике
март – июнь 2018

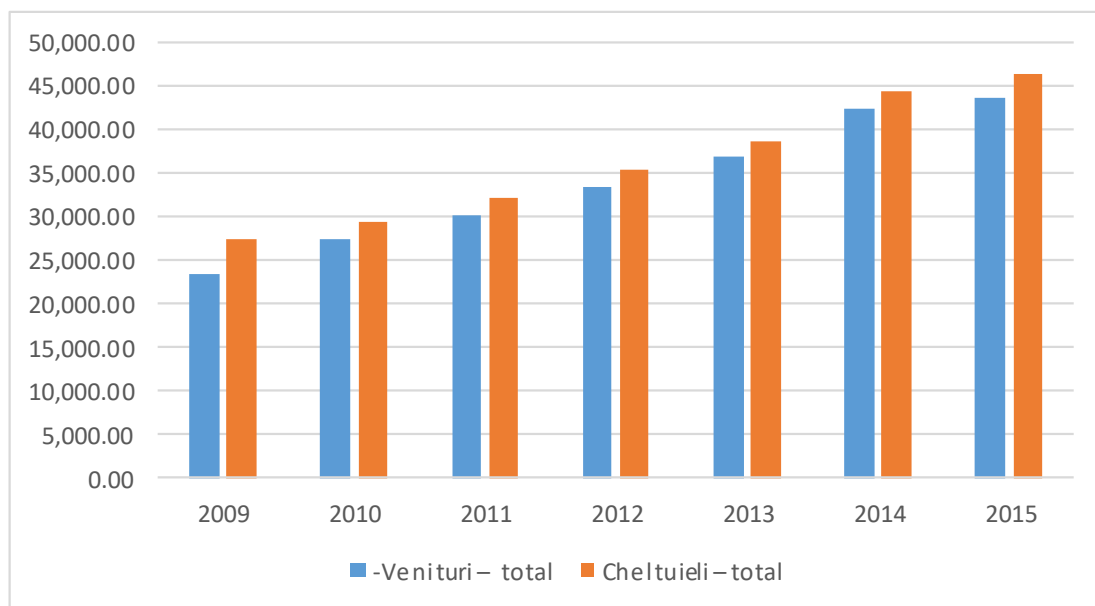

Figura 2. Evoluția veniturii și cheltuielilor bugetului public național al Republicii Moldova în perioada 2009-2015

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor www.statistica.md

Pe parcursul perioadei analizate, veniturile și cheltuielile bugetului public național al Republicii Moldova tind să crească. Astfel, veniturile din bugetul public național al Republicii Moldova au crescut de la 23517,7 milioane lei în 2009 la 43681,1 milioane lei în 2015, adică creșterea veniturilor pentru această perioadă a fost de 86%. În principiu, veniturile bugetului public național al Republicii Moldova pe perioada analizată tind să crească, crescând anual cu 3-17%. Analiza dinamicii veniturilor înregistrate în bugetul public național confirmă că veniturile cresc anual în mediu cu 9%.

În schimb, cheltuielile bugetului public național al Republicii Moldova au crescut de la 27354,3 milioane lei în 2009 la 46395,8 milioane lei în 2015, o creștere de 70%. Trebuie remarcat faptul că o sută de cheltuieli ale Bugetului Public Național al Republicii Moldova au o tendință de creștere constantă, în creștere de la an la an cu 5-15%.

Creșterea simultană a veniturilor și cheltuielilor bugetului public național al Republicii Moldova este o situație normală pentru dezvoltarea economiei de stat. Evaluarea pozitivă este situația când veniturile cresc cu o rată mai mare decât cheltuielile. În situația bugetului public național al Republicii Moldova, rata de creștere a veniturilor depășește în medie rata de creștere a cheltuielilor, însă situația nu este una favorabilă deoarece întreaga perioadă cheltuielile sunt mai mari în raport cu veniturile.

Este important nu numai să se evalueze dinamica veniturilor și cheltuielilor bugetului public național al Republicii Moldova, ci să se compare între ele acești indicatori pentru a determina tipul de buget: deficit sau excedent bugetar. Din graficul prezentat se poate observa în mod clar că înălțimea coloanei de cheltuieli depășește, pentru toți anii, înălțimea coloanei de venit, adică bugetul Republicii Moldova este caracterizat prin deficit.

În următoarea figură este prezentată evoluția deficitului bugetului public național al Republicii Moldova în perioada 2009-2015.

Se observă că cel mai mare deficit reprezintă anul 2009 în valoare de -3836.60 mil.lei, cel mai mic deficit revine anului 2013 în valoare de 1751.80 mil. lei. Deficitul bugetului public național în anul 2015 a constituit circa 71% din nivelul deficitului înregistrat în anul 2009.

Комратский Государственный университет
Научно-исследовательский центр «Прогресс»
Международный конкурс студенческих научно-исследовательских работ
по экономике
март – июнь 2018

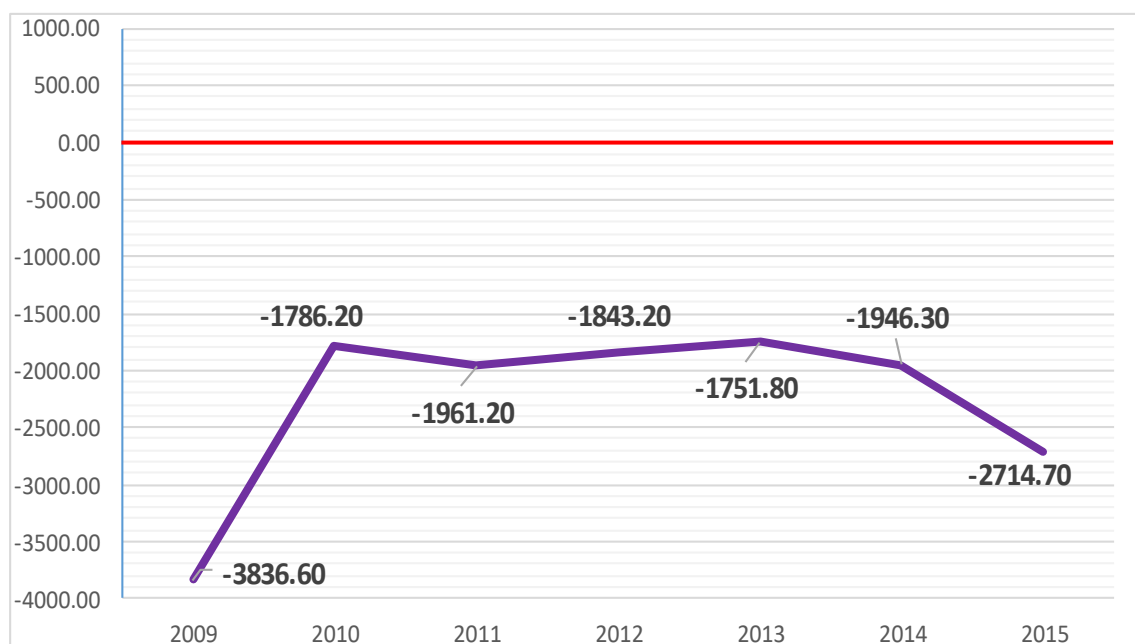

Figura 3. Evoluția deficitului bugetului public național al Republicii Moldova în perioada 2009-2015

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor www.statistica.md

Deficitul bugetului public național este rezultatul relaxării fiscale din ultimii doi ani (ponderea veniturilor directe este în scădere), dar și a majorării unor cheltuieli sociale. Ministerul finanțelor acoperă deficitul bugetului public național din împrumuturi externe și venituri din privatizarea patrimoniului public.

În următoarea figură este prezentată structura veniturilor din bugetului public național al Republicii Moldova în perioada anului 2015.

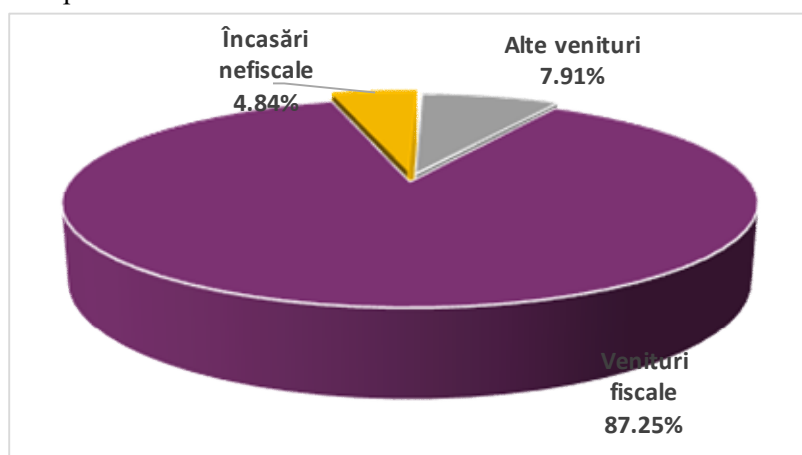

Figura 4. Structura veniturilor bugetului public național al Republicii Moldova în anul 2015

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor www.statistica.md

În structura veniturilor bugetului public național al Republicii Moldova, pe grupe de venituri în 2015 principala pondere o dețin veniturile fiscale cărora le revine circa 87,25%, în timp ce încasări

Комратский Государственный университет
Научно-исследовательский центр «Прогресс»
Международный конкурс студенческих научно-исследовательских работ
по экономике
март – июнь 2018

nefiscale dețin doar 4,84%. Totodată în structura veniturilor există și o categorie de alte venituri cărora le revine 7,91% din venitul total.

Reieșind din considerente că principala componentă a veniturilor bugetului public național al Republicii Moldova constă din veniturile fiscale, e important de examinat perspectivele de majorare a veniturilor statului.

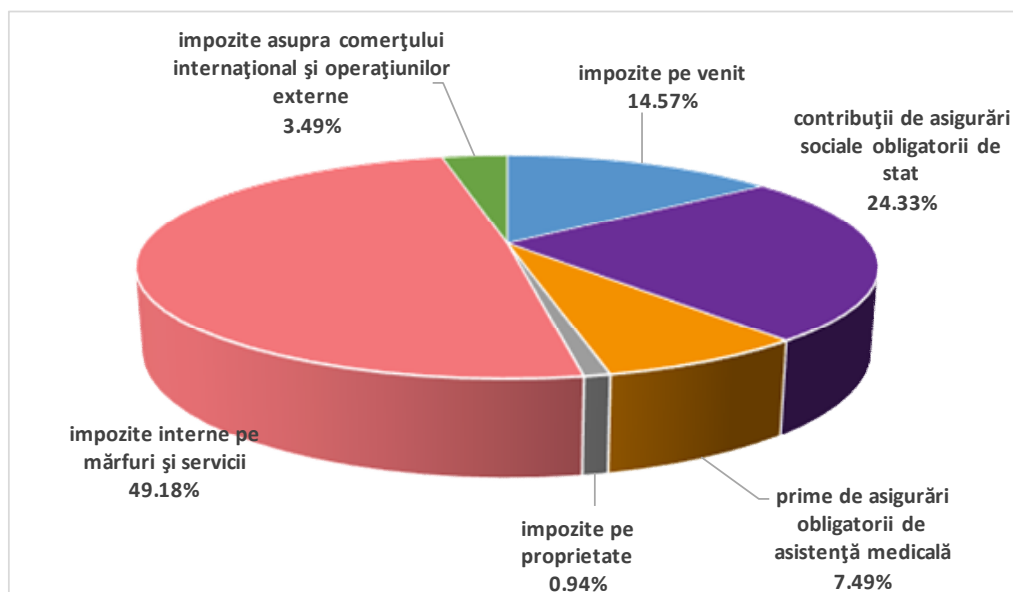

Figura 5. Structura veniturilor fiscale în bugetul public național al Republicii Moldova în anul 2015

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor www.statistica.md

În structura veniturilor fiscale ale bugetului public național al Republicii Moldova după categoriile de venituri fiscale în anul 2015, ponderea cea mai mare este impozitele interne pe mărfuri și servicii, care au reprezentat 49,18% din veniturile fiscale ale bugetului public național. Pe al doilea loc în această structură se plasează contribuțiile de asigurări sociale obligatorii de stat sunt de 24,33%. Următoarea poziție aparține veniturilor sub formă de impozit pe venit, care reprezintă 14,57%. Veniturile din primele de asigurări obligatorii de asistență medicală și impozitele asupra comerțului internațional și operațiunilor externe constituie 7,49% și 3,49% respectiv. Cel mai mic grup de venituri fiscale a bugetul public național al Republicii Moldova constă din impozitele pe proprietate, reprezentând doar 0,94%.

Încasările fiscale în bugetul public național sunt reglementate prin politica fiscală a statului. Politica fiscală are rol de alocare în momentul în care statul trebuie să intervină în economie pentru a corectea eșecurile pieței prin identificarea formelor acestora și de asemenea prin alocarea eficientă a resurselor pentru evitarea și reducerea lor. Atunci când se are în vedere corectarea procesului de alocare/reallocare a resurselor cu ajutorul politicii fiscale, prezența statului în economie se resimte prin efectuarea analizei principalilor factori care conduc la o dereglare a pieței. Acești factori sunt reprezentați de bunurile publice, bunurile de merit/nemerit, externalitățile, puterea de monopol și asimetriile și imperfecțiunile informaționale.

Controlul ineficient asupra colectării impozitelor, care permite ascunderea veniturilor (problema economiei subterană) contribuie la faptul că sistemul bugetar încasează mai puțini bani.

Soluționarea problemei legate de deficitul bugetului public național poate fi rezolvată prin două metode:

- reducerea cheltuielilor bugetului public național;
- creșterea veniturilor bugetului public național.

Комратский Государственный университет
Научно-исследовательский центр «Прогресс»
Международный конкурс студенческих научно-исследовательских работ
по экономике
март – июнь 2018

Prima modalitate este mai dificil de implementat, deoarece cheltuielile publice sunt deja destul de limitate. Prin urmare, o modalitate mai eficientă de a rezolva deficitul bugetului public național implică creșterea veniturilor.

În vederea asigurării dezvoltării economice a Republicii Moldova una din principalele probleme care urmează de rezolvat constă în soluționarea problemei deficitului bugetar și rolul statului este hotărâtor în acest sens.

BIBLIOGRAFIE

1. Lege Nr. 279 bugetului de stat pentru anul 2017 din 16.12.2016, publicată la 27.12.2016 în Monitorul Oficial Nr. 472-477 art. Nr: 943.
2. Țurcan R., *Statistica generală și economică*, Note de curs, Chișinău U.T.M 2012, p.80
3. www.statistica.md
4. <http://mf.gov.md/ro/buget/circulara-bugetara>
5. <http://www.allmoldova.com>

АББАТОВ МУХАМБЕТКАЛИ, студент 3 курса
экономического факультета,
Научный руководитель **КАЗАМБАЕВА А.М.**, к.э.н.,
доцент (aigul_km@bk.ru)
Западно-Казахстанского аграрно-технического
университета им.Жангир хана,
г.Уральск (Казахстан)

ПРОДОВОЛЬСТВЕННОЕ САМООБЕСПЕЧЕНИЕ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ

Основой понятия «продовольственная безопасность» является английский термин «food security», который переводится как «продовольственная безопасность» или «продовольственная независимость». Следует отметить, что многие ученые в мире используют термин «продовольственная безопасность». В настоящее время проблема продовольствия имеет жизненно важное значение, поскольку в развитых странах наблюдается избыток производства продуктов питания, а в развивающихся странах население голодает.

Продовольственная безопасность оценивается по разным уровням. Традиционно - это глобальный, национальный, региональный и индивидуальный уровни. Различные уровни целей продовольственной безопасности различны. На глобальном уровне целью продовольственной безопасности является сокращение числа голодающих людей, особенно в развивающихся странах; на национальном уровне - стабильная ситуация на внутреннем продовольственном рынке с объемом импорта; на региональном уровне - удовлетворение потребностей в продуктах питания, обеспечивающих нормальную жизнедеятельность населения; на уровне домашних хозяйств - фактическое удовлетворение их потребностей в питании в соответствии с имеющимися доходами населения [1].

В обеспечении продовольственной независимости важную роль играет сельское хозяйство. А также различные факторы и условия влияют на обеспечение продовольственной безопасности. Поэтому необходим анализ условий с точки зрения их роли в формировании сельскохозяйственного производства, особенно в выявлении факторов повышения продовольственного самообеспечения в республике. На сегодняшний день состояние сельского